

TAJNÝ ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

Ročník 1953

V Praze dne 1. prosince 1953

Číslo 172

OBSAH : 186. Dokument o situaci a problémech veřejné bezpečnosti - vydání.

106

186

231/03-12

Dokument o situaci a problémech veřejné
bezpečnosti - vydání

Zrušeno dle TR MV č. 8/56.

Vydávám dokument o situaci a problémech veřejné bezpečnosti.

Náčelníkům KS-VB ukládám provést na základě tohoto dokumentu rozbor práce krajských správ a poukázat na místní nedostatky. K tomu provést služební sraz s náčelníky odboru krajské správy a náčelníky OO-VB a jejich zástupci do 15. prosince 1953.

Náčelníkům OO-VB uloží krajští náčelníci projednat na rozšířené poradě štábů plnění úkolů podle rozboru, provedeného na krajském srazu.

O výsledcích srazů a služebních porad na okresech budou zaslána hlášení náměstku ministra vnitra s.plk. Katalovi cestou náčelníka hlavní správy veřejné bezpečnosti.

Ministr vnitra :

Rudolf Barák v.r.

Obdrží : ministr vnitra
náměstci ministra vnitra
hlavní správa VB a
krajské správy VB, OZO.

Tento výtisk č. 54 rozkazu ministra vnitra s originálem porovnal a za správnost vyhotovení odpovídá :

(firma) J. Blažek

D o c u m e n t

o situaci a problémech veřejné bezpečnosti

Kolegium ministerstva vnitra projednalo zprávu o současné činnosti hlavní správy veřejné bezpečnosti, kterou předložil náčelník hlavní správy veřejné bezpečnosti.

Rozborou bylo zjištěno, že hlavní správa veřejné bezpečnosti dosáhla ve své činnosti některých dobrých uspěchů, jako na př.:

1. Zřízení okrskové služby veřejné bezpečnosti na území celé republiky. Do funkce okrskových zmocnenců veřejné bezpečnosti bylo ustaveno 5.000 okrskových zmocnenců VR a 50.000 členů Pomocné stráže VB, kteří již v současné době využívají velmi dobrou činnost.
2. Organizační vybudování a zahájení činnosti dopravních inspekto-rátů veřejné bezpečnosti a útvarů VV na železnici.
3. Zavedení nového systému hlášení obyvatelstva /při přehlašování/ bylo založeno 8 milionů karet/ a zavedení nové evidence cizinců a bezdomovců /evidováno 80.000 osob/.
4. Odhalení velkého množství škodců našeho hospodářství, jako na pr. bývalých soukromých zlatníků, u nichž až dosud bylo zabaveno 650 kg zlata a 7 a půl tuny stříbrných předmětů.
5. Bezpečnostní zajistění důležitých usnesení strany a vlády. Na př. bezpečnost živých prací v tomto roce byla mnohem lépe zajistěna než v letech minulých. Dobré bylo bezpečnostní zajistění průběhu měnové reformy, kdy v době od 1.7. do 15.7.1953 bylo zabaveno v 1.570 případech různé zboží v ceně 20 milionů Kčs v nové měně.

Přesto, že bylo dosaženo některých uspěchů má hlavní správa VB jako řídící orgán ještě značné nedostatky.

1. Dosavadní organizace hlavní správy VB přímo brzdila agenturně-operativní boj se zločinností, takže tento nejdůležitější úkol se takřka vůbec neplnil.

Veřejná bezpečnost plní mnoho úkolů, které jí nepatří, zejména za prokuraturu, lidovou správu, výkupní aparát, státní úřady, masové organizace atd.

Složení hlavní správy VB se vyznačovalo velmi nepříznivě v poměru hospodářsko-administrativních pracovníků k pracovníkům operativním. Na 1 operativního pracovníka připadalo 5 orgánů administrativních a hospodářských.

Byla věnována velmi malá pozornost předcházení a odhalování

drobných krádeží neškodě soukromého majetku pracujících. Následkem toho se procento spáchaných trestních činů v I. pololetí 1953 oproti I. pololetí 1952 celkem zvýšilo o 20 %. Hospodářské trestné činy za totéž období stoupaly dokonce o 81 %.

Cást okrskových záocněnců pracuje dosud povrchně, protože nejsou vedeni k operativní práci, k organizování a ohospodařování informátorské sítě a Pomocných stráží VB.

Nové úkoly, dané v poslední době usnesením UV KSC a vlády /dopravní inspektoráty, evidence obyvatelsiva, evidence cizinců a bezdomovců atd./ jsou plněny administrativně a nebyly pochopeny jejich důležitý operativní učel.

Kriminální statistika, blázná služba a evidence nám v současné době nedávají potřebné podklady pro řízení bezpečnostní práce a pro informování nejvyšších stranických orgánů. Hlavní správa VB nemůže náležitě vysvětlit vzestupnou tendenci statistických dat o počtu evidovaných trestních činů.

Operativní pomocné orgány, jako vyspělá kriminální technika, služební kynologie a pod. neposkytovaly výkonu služby dostatečnou a přímou pomoc.

V úseku vnější služby nebyl dobré organizačně postaven II. oddíl /vnější služby/ a důležitý jeho referát pro řízení okrskové služby byl velmi slabý, referent pro řízení Pomocných stráží VB nebyl ustaven, vůbec a byla opomenuta práce v úseku pořádkové služby CO.

V úseku hlídkové služby, kde se nevěnovala náležitá pozornost řízení a kontrole a kde je velký nedostatek orgánů, docházelo k poklesu činnosti hlídkových příslušníků, což zapříčinuje časté stížnosti občanů. Obzvláště situace ve výkonu hlídkové služby v Praze je krajně neuspokojivá. Odbor vnější služby byl značně zatěžován řízením a prováděním bojové přípravy a zdokonalovacího školení.

Odbor průkazů na HS VE sloučoval ve své náplni práce 3 různé nesourodé agendy, což způsobovalo potíže v řízení práce i v samotném výkonu. Proto náčelníci KS VB i většina pracovníků III. odboru a referátů neprájevila zájem o operativní systém práce v těchto agendách.

U dopravních inspektorátů se zavádí nejen nový výkon služby, nýbrž i nový způsob administrativy, který je značně složitý a obsáhlý. K tomu se druží nedostatek technických kadrů a materiálního vybavení dopravních inspektorátů. Operativní práce není dosud prováděna, nebyly založeny potřebné přehledy, kontrolní svazky atd. Proto nebylo v dopravě docíleno až dosud žádných změn k naprávě neuspokojivých poměrů.

- Také na útvarech VB ž není započato se všemi novými formami práce, zejména s prací agenturně-operativní. Útvary VB ž mají sice dosud značné potíže v počtu a kvalitě kádrů, materielním a technickém vybavení útvaru a.p., což však provádění operační práce nevylučuje.
2. Uvedené nedostatky ovlivnily nepříznivě i druhé důležité poslání hlavní správy VB, t.j. pružné, iniciativní a systematické řízení práce na samotné hlavní správě VB i podřízených součástech.

Místo živého styku s podřízenými útvary existuje často byrokratické administrování. Hlavní správa VB vydala v r. 1951 86 rozkazu všeobecné povahy /194 stran/, v roce 1952 224 rozkazů /654 stran/ a v roce 1953 do 1.11.1953 184 rozkazů /532 stran/. Kromě toho náčelníci odborů vydali v době od 1.6. do 1.11.1953 232 různých pokynů /983 stran/. HS VB nyní vyžaduje od podřízených součástí 46 periodických hlášení. Vydávané rozkazy a direktivy nebyly náležitě osobně vysvětlovány, kontrolovány a probojováváno jejich plnění. Vydávané rozkazy jednak pro své množství zatěžovaly podřízené součásti a jednak svádely podřízené náčelníky k napodobování těchto nesprávných byrokratických metod řízení práce.

Náčelník hlavní správy VB a jeho zástupci měli měly osobní styk s krajskými náčelníky VB, neboť nejen že bylo prováděno málo kontrol /nesystematických, nekonkrétních, povrchových/, ale i málo srazů náčelníků KS VB s jejich zástupců na HS VB. Poslední sraz byl v lednu 1953. Ze zjištěných nedostatků nebyly činěny věcné a praktické závěry.

Oproti dřívějším létům se situace zlepšila v tom, že byl vytvořen široký okruh instruktorů z jednotlivých odborů HS VB, takže byl určitý osobní styk s podřízenými součástmi. Práce instruktörů, jejichž kvalita nebyla vždy nejlepší, nepřinesla však očekávané výsledky, neboť náčelníci odborů nedovedli vždy zaměřit instruktory na hlavní úkoly a zajíždvali provádění instruktáží povrchově a formálně. Také v provádění t.zv. hloubkových průzkumů se projevovala mechaničnost, protože paušálně byly kontrolovány všechny usedy práce, všechny součásti a ne jen ty nejdůležitější a nejpřísnější.

Značně pomohl v práci HS VB jednotný systém plánování práce, který však měl ještě nedostatky v tom, že byl dán podřízeným součástem plán nejen ve věcech organizačních /výstavba/, ale i v záležitostech operativních, ačkoliv problematika jednotlivých krajů je odlišná.

Značnou brzdu v řízení práce hlavní správou VB byla i ta okolnost, že odbor kriminální a odbor průkazů byly obsáhlí, co do různosti úkolů, a kriminální odbor kolosem i celo do počtu příslušníků.

3. Přestože strana a vláda na jedné straně ukládají veřejné bezpečností velmi důležité úkoly, jako je zajištění klidu, pořádku a bezpečnosti při výstavbě socialismu a že poskytuje k plnění těchto úkolů nové kadry v továren, kterým se dostává velmi dobrého společenského i materiálního postavení a zabezpečení na druhé straně nevracíme v plné míře to, co je od nás požadováno. Nedostatečná produktivita práce těsně souvisící s nedostatečnou politickou a odbornou vyspělostí příslušníků HS VB.

Jako následky nedostatečné politické a odborné vyspělosti příslušníků VB se projevují chybně prováděné zákroky, nedostatečná snaha příslušníků po zvýšení vlastního politického a odborného vzdělání a kulturního urovně; nekázení, familiérní a kompromisní jednání při výkonu služby, malá iniciativa příslušníků při výkonu služby, netaktní a hrubé jednání s občany, o čemž svědčí stížnosti pracujících. Tyto okolnosti vedou k podlamování důvěry pracujících v orgány bezpečnosti. Je důležitým a stálým úkolem veřejné bezpečnosti upevnovat všude důvěru pracujícího lidu a zejména tam, kde byla narušena.

Nedostatky práci politických pracovníků spočívají především v tom, že političtí pracovníci se ponejvíce starali o zajištění organizační nově zaváděných druhů výkonu služby. Méně a někde i nedostatečně se věnovali soustavné politické výchově příslušníků, kteří nové formy práce provádějí. Výchovná práce byla převážně zaměřena směrem k občanstvu místodržního Sboru.

Nedostatečná stranicko-politická činnost má podíl i na kázeníském a morálním stavu na semotne HS VB. Nedostatečná je dosud také spolupráce náčelníků s výbory ÚO KSČ.

Z celkového stavu VB je členů KSČ asi 80 %, členů ČSM je 2.820.

Podobné i jiné vážné nedostatky v práci VB se vyskytují na všech krajských správách a okresních odděleních VB. To se projevuje zejména tím, že rozkazy, směrnice a pokyny nebyly do důležků plněny.

Ministr vnitra na základě rozboru práce hlavní správy VB ukládá náčelníku HS VB, náčelníkům krajských správ a okresních oddělení VB provést ke zlepšení práce na úseku boje proti zločinnosti a při udržování veřejného klidu a pořádku tyto úkoly:

a) Provést změny v organizační službě VB s cílem rozvinout agenturně operativní boj k předcházení a k včasnému odhalení pachatelů trestných činů:

1/ Na HS VB a na KS VB zahájit práci podle nové organizační v termínech stanovených rozkazy ministra.

2/ Vypracovat novou organizační okresních odděleních VB tak, aby po schválení kolegiem MV mohla být v nejkratší době uvedena v činnost.

- 3/ Ve správě VB-Ž, v oboru cizinců, povolovacím, vnější službě a dopravních inspektorátech je nutno skončit s reorganizační a v plné míře nastoupit cestu zoperativnění práce všech těchto odborů. Při tom rozkazy č. 65 a 97/1953 o práci KS VB Ostrava a Bratislava platí nadále a přiměřeně na novou organizaci ve VB.
- 4/ HS VB připraví podle pokynů ministra materiál na vyčlenění těch úkolů, které nepatří do kompetence VB.
- b/ Předcházet a zabráňovat trestné činnosti může složka VB jedině dobrou a kvalitní operativní a agenturní prací, která se musí stát stěžejním úkolem VB.
- 1/ S okamžitou platností započít s agenturně-operativní prací.
Do konce roku 1953 musí ovládat a pracovat s agenturou na HS VB náčelník HS VB, jeho zástupci, náčelníci operativních odborů, jejich zástupci a náčelníci oddělení; na KS VB náčelníci KS VB, jejich zástupci a náčelníci operativních odborů. Tito funkcionáři musí mít denně přehled o práci a agenturou. Ke splnění tohoto úkolu provést na ES VB do 15.12.1953 instruktaž všech jmenovaných funkcionářů.
- 2/ Od 1.1.1954 započít s agenturní prací na širší základně tak, aby do 1.7.1954 tuto práci prováděli všichni určení operativní orgánové.
- 3/ Do 1.2.1954 provede HS VB úpravu směrnic pro agenturně-operativní práci tak, aby směrnice odpovídaly potřebám VB.
- 4/ HS VB zavede jednotný systém v administrativě agenturní práce a jednotné formuláře a tiskopisy dodá podřízeným součástem do 1.1.1954.
- c/ Politicko-výchovnou práci ve VB je nutné v celém rozsahu zaměřit na soustavný růst politických, morálních a odborných kvalit všech příslušníků VB. Tento úkol se nesmí stát jen záležitostí politických pracovníků, ale náčelníků všech stupňů a komunistů.
- 1/ Pro zlepšení politické práce ve VB zajistit pro rok 1954 výběr 50 příslušníků /ZNP/ k absolvování 1. ročního vojensko-politického učiliště PVS.
- 2/ Připravit návrh směrnic pro vypracovávání informací o stavu politické a bojové přípravy na KS VB do 1.1.1954.
- 3/ Vypracovat návrh náplně a systému práce politických odborů na KS VB do 15.12.1953.
- 4/ Přehodnotit dosavadní stav soutěže o Rudý putovní prapor HS VB a navrhnut způsob jejího provádění a vyhodnocování od OO VB až na HS VB do 1.1.1954.

- 5/ Organisačně a politicky zajistit seznámení všech komunistů ve VB s novými směrnicemi o práci ÚO KSČ a o práci politických orgánů v ministerstvu vnitra do konce roku.
- 6/ Vpracovat návrh na provádění masově-výchovné práce ve VB do 1.1.1954.
- 7/ Připravit organizačně a politicky vydávaní týdeníku Česoslovák do 1.1.1954.
- 8/ Společně se správou kádrů MV vypracovat nápln niž uvedených škol VB na rok 1954 a současně předložit thematický plán na celé školní období do 1.1.1954.
- a/ V kádrové práci docílit živého styku s lidmi, vytvořit kádrový rezervy, zajistit odborný růst a vývoj, aby odpovídaly potřebám a úkolem VB.
- b/ Stabilisovat zejména vedoucí a náčelnické kádry, t.j. postavit do funkcí náčelníků a zodpovědných pracovníků schopné příslušníky, a méně schopné režadit tak, aby stačili plnit své úkoly.
- c/ Ke zvýšení odborné úrovně středně velitelských kádrů zajistit výběr 100 náčelníků CO VB a jejich proškolení v 10ti měsíčním kurzu v říjnu 1954.
- d/ Zajistit výběr a proškolení 400 příslušníků ve škole operativních pracovníků ve Velleslavíně, 400 příslušníků v 5ti měsíčním základní škole ve Velleslavíně, 250 příslušníků ve škole v Kroměříži a dokončit proškolení všech okrskových zmocnenců v roce 1954.
- e/ Doplnit oddělení stížnosti sekretariátu HS VB o kvalitní příslušníky, aby byla záruka, že stížnosti budou vyřizovány zodpovědně a rychle ke spokojenosti pracujících.
- f/ Správné řízení, systemizace a dosledná kontrola práce a vysoká náročnost, ihlavně se zaměřením na výkon služby, je prvním předpokladem ke zvládnutí úkolů.
- 1/ Za účelem lepšího řízení a kontroly práce rozdělit odbory na HS VB a na KS VB mezi náčelníka a jeho zástupce pro operativu.
- 2/ Skončit se zneužíváním administrativního způsobu řízení práce a zavést plánovitou osobní pomoc a kontrolu od shora až dolů, aby byly odstraněny stávající nedostatky. Zejména je nutno zlepšit průzkupy, instruktáže a kontroly.
- 3/ Skončit s familiérním postojem k podřízeným a falešným každodenním nářecím; svyšovat náročnost náčelníků, vzbudit o zpevnění každodenní kázňě, využedovat dosledné plnění rozkazů. Vyřešit otázku Kázenekého řádu pro VB a před jeho vydáním se mu seznámit každého příslušníka.

- 4/ Provádět pravidelné, případně i mimořádné služební srazы s náčelníky KS VB /jejich zástupci/ na HS VB a s náčelníky CO VB /jejich zástupci/ na KS VB, se zaměřením na řešení hlavních bezpečnostních úkolů a stávající problematiky.
- 5/ Zkvalitnit nynější systém porad štábů a zoperativnit plánování hlavních úkolů VB v měřítku celestátnímu, krejském, okresním i místním, t.j. neplánovat centrálně a paušálně stejně operativní úkoly pro všechny součásti a všechna místa.
- 6/ Do 31.12.1953 předloží náčelník HS VB návrh na nový statutický předpis s hlediska úkolů a potřeb VB a do téže doby zavede pořádek v kriminálních evidencích.

Tento dokument vychází z rozboru dosavadních výsledků práce veřejné bezpečnosti. Úkolem všech součástí VB bude v nejkratší době nedostatky odstranit, práci zlepšit a dané úkoly splnit.

X X X